

ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНОМУ КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Наталія Ткачова,

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
Харків, Україна

<https://orcid.org/0009-0004-6586-6435>

Вікторія Байдала,

кандидат педагогічних наук,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
Харків, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-6009-055X>

Ярослава Чирва,

кандидат педагогічних наук,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
Харків, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-7528-7400>

Анотація. У публікації розкрито сутність та соціальне значення диджиталізації освітнього процесу. Розкрито специфіку здійснення цього процесу в сучасному класичному університеті. Визначено передумови успішного здійснення диджиталізації освітнього процесу в цьому закладі вищої освіти.

Ключові слова: диджиталізація, цифровізація, освітній процес, класичний університет, сучасний тренд

Abstracts. The publication reveals the essence and social significance of digitization of the educational process. The specifics of the implementation of this process in the modern classical university are revealed. The prerequisites for the successful implementation of

digitization of the educational process in this higher education institution are determined.

Keywords: *digitalization, educational process, classical university modern trend*

Актуальність порушеної проблеми зумовлена необхідністю інтенсивного реформування освітнього процесу на засадах його диджиталізації. Це явище являє собою новий тренд розвитку сучасного суспільства, що поступово рухається від етапів інформатизації й комп'ютеризації до сучасної доби цифровізації.

Метою дослідження є розкриття сутності диджиталізації освітнього процесу та з'ясування специфіки її реалізації в класичному університеті.

Як встановлено, деякі дослідники процес диджиталізації зводять до оцифрування друкованих документів чи впровадження в різні види діяльності цифрових технологій. Вважаємо, що такі підходи значно звужують масштаби реалізації процесу диджиталізації. Цей процес дійсно включає в себе активне впровадження цифрових технологій у різні царини життя суспільства, однак не зводиться тільки до цього. Адже реальна диджиталізація забезпечує перехід зазначених галузей на якісно новий рівень розвитку, а як наслідок – створення інноваційного типу відносин між людьми на принципах гуманізму й толерантності. У контексті цього диджиталізація є важливим фактором подальшого розвитку країни.

Прибічники такого розуміння сутності зазначеного феномену уточнюють, що диджиталізація є близькою за своїм значення до цифрової трансформації, яка забезпечує суттєві зміни в управлінні будь-якої організацією й у роботі її працівників, а як наслідок – зумовлює принципові зміни в їхньому мисленні, професійних обов'язках та житті загалом. Науковці також підкреслюють, що цифрова трансформація найбільшою мірою впливає навіть не на робочий процес, а на самих його учасників шляхом розбудови принципово нового середовища (Стаценко, Скоробагатська, Горобець, 2023; Міхровська, 2021; Colleen, 2018).

Щодо визначення поняття диджиталізації вищої освіти, то в цьому плані викликає інтерес наукова позиція А. Шаповалова,

який під цим феноменом розуміє «процес поглинання, застосування та асиміляції інститутом освіти новітніх технологічних розробок на ниві комунікаційних технологій з подальшим використанням їх з навчальними, комунікаційними та виховними цілями» (Шаповалов, 2012). Як вважають Н. Коваленко, Н. Боброва, О. Ганчо, С. Зачепило, диджиталізація в системі освіти являє собою переведення в цифровий формат інформаційного наповнення й комунікацій в її межах, сприяючи формуванню цифрового суспільства та економіки знань (Коваленко, Боброва, Ганчо, Зачепило, 2022).

У дослідженні зроблено висновок, що диджиталізація освітнього процесу являє собою інтеграцію новітніх методів, форм, технологій, що забезпечують комплексну перебудову способів навчання, викладання та управління закладом освіти, а також інтенсивне професійно-особистісне вдосконалення учасників цього процесу. Розкриваючи специфіку його здійснення в класичному університеті, зазначимо, що цей заклад вищої освіти вже протягом декількох століть успішно реалізує свою історичну місію, залучаючи студентську молодь до провідних гуманістичних цінностей, передових наукових знань, іноваційних технологій та норм життєдіяльності в суспільстві. Тому класичний університет традиційно виступає провідним центром науки, освіти, культури та виховання гідних представників національної еліти. Зокрема, Д. Белл у своїй фундаментальній праці «Прийдешнє постіндустріальне суспільство» назвав класичний університет осьовим соціальним інститутом, тобто інститутом, що виконує визначальну роль у суспільстві (Bell, 1974).

Як цілком слушно зауважує С. Сисоева, одним з основних завдань диджиталізації освітнього процесу є створення цифрового освітнього простору, в якому передбачається не тільки впровадження певних технологічних інновацій, а і здійснення глибокої цифрової модернізації, що вимагає внесення суттєвих змін до складу та змісту освітнього контенту, структури методів та форм навчання, основних принципів управління закладом освіти. Своєю чергою, це потребує суттєвого перегляду основних концепцій та ключових категорій,

їх адаптації до сучасного цифрового освітнього простору (Сисоева, 2019).

Загалом можна зробити *висновок*, що диджиталізація освітнього процесу в класичному університеті є важливою тенденцією його подальшого розвитку та об'єктивною потребою сьогодення. Успішність реалізації цього процесу значною мірою визначається чітким визначенням основних концептуальних положень його подальшої модернізації й науково обґрунтованими змінами всіх складників на засадах цифровізації.

Джерела:

1. Colleen, C.-W.-S. (2018). Digitization, Digitalization, and Digital Transformation: What's the Difference? URL : <https://colleenchapcowadesafina.medium.com/digitization-digitalization-and-digitaltransformation-whats-the-differenceeff1d002fbdf>.

2. Daniel Bell: The Coming of Post Industrial Society: A Venture in Social Forecasting (Heinemann, 1974), pp. 507.

3. Коваленко Н. П., Боброва Н. О., Ганчо О. В., Зачепило С. В. Диджиталізація освіти: ризики й переваги. *Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки* : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю (24 березня 2022 р. Полтава). 2022. С. 139-140.

4. Міхровська М. С. Діджитизація, діджиталізація, цифрова трансформація: зміст та особливості. *Grail of Science*. 2021. № 1. С. 128-130.

5. Петришина М. О., Гриньов С. О. Діджиталізація як напрям державної політики України. *Молодий вчений*. 2019. № 11 (75). С. 106-109.

6. Сисоева С. Педагогічні аспекти діджиталізації освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: педагогічні науки*. 2021. Вип. 4 (69). С. 24–32.

7. Сухонос В., Гаруст Ю., Шевцов Я. Діджиталізація освіти в Україні: зарубіжний досвід та вітчизняна перспектива впровадження. *Правові горизонти*. 2019. № 19. С. 79–88.

8. Ткачов С. І., Ткачова Н. О., Ткачов А. С. Диджиталізація вищої освіти: сутність, переваги та проблеми. *Освіта та педагогічна наука*. 2024. № 1 (185). С. 44-54. DOI : [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2024-1\(185\)-44-54](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2024-1(185)-44-54).

9. Шаповалов А. Дигіталізація як сучасна тенденція розвитку інституту освіти. Матеріали I Міжнародної наукової конференції (25-28 квітня 2012 р., Львів). 2012. С. 124-125.

Здоров'я та освіта XXI століття / Health and Education XXI

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ, ЕКОЛОГІЇ
ТА ЗДОРОВ'Я

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ /
SCIENTIFIC AND INFORMATIONAL SUPPORT
OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS
IN CRISIS CONDITIONS**

*Матеріали
II науково-практичного семінару*

*20 березня 2025 року
м. Київ*

УДК 378:37.091.12

*Рекомендовано до друку Вченою радою
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 9 від 17 травня 2025 року)*

Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах: матеріали II науково-практичного семінару (20 березня 2025 року, м. Київ); відп. ред. і укл. Н. О. Терентьєва. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 252 с.

Відповідальний редактор і укладач:

Терентьєва Н. О., доктор педагогічних наук, професор [Національний університет біоресурсів і природокористування України]

Рецензенти:

Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор [Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка]

Білик В. Г., доктор педагогічних наук, професор [Український державний університет імені Михайла Драгоманова]

ISBN 978-617-8598-13-6

Збірник репрезентує авторські матеріали, представлені в рамках проведення II науково-практичного семінару з міжнародною участю «Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах», які органічно розкривають різні аспекти окресленої проблематики.

Матеріали стануть у нагоді науковим, науково-педагогічним, педагогічним, медичним працівникам, фахівцям в галузі фізичної культури і спорту, здобувачам усіх рівнів вищої освіти, учителям-практикам і керівникам закладів освіти.

© Автори публікацій, 2025

© НУБіП України, 2025